

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์” นี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชากรในพื้นที่ตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งมีจำนวน ๒,๗๑๔ คน^๑

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจะทำการสุ่มมาจากประชากรทั้งสิ้นจำนวน ๓๔๙ คน โดยใช้สูตรกำหนดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามานะ^๒ (Taro Yamane) ดังนี้

^๑ เอกสารแบบสำรวจข้อมูลอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๕๕๘.

^๒ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕), หน้า ๔๓.

$$n = \frac{N}{1 + n(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
e = ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{2,714}{1 + 2,714}$$

$$n = \frac{2,714}{7.77}$$

$$n = 349 \text{ คน}$$

ดังนั้นใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๔๙ คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling) การสุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบ แบ่งชั้นตอนดังนี้

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากร เพื่อให้ได้ข้อมูลมีลักษณะการกระจาย ให้สัมพันธ์กับสัดส่วนของประชากร โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยใช้ประชาชนในพื้นที่ตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นระดับในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างๆ เป็นสัดส่วนโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{จำนวนตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน} = \frac{\text{จำนวนตัวอย่างทั้งหมด} \times \text{จำนวนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

จากสูตรจะได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านของของประชากร ในพื้นที่ตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ รวบรวมละเอียดดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร ในตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

หมู่บ้านในตำบลฝายนาแซง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑. หมู่บ้านฝายนาแซง	๔๙๑	๖๓
๒. หมู่บ้านบึงเหนือ	๓๙๔	๕๑
๓. หมู่บ้านบึงกลาง	๔๘๖	๖๓
๔. หมู่บ้านกุดโก	๔๕๒	๕๘
๕. หมู่บ้านบึงใต้	๔๖๗	๖๐
๖. หมู่บ้านโนนทอง	๔๒๔	๕๔
รวม	๒,๗๑๔	๓๔๙

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๙ รูปหรือคน

๑. พระปรีดิพัชรภรณ์	ตำแหน่ง รองเจ้าคณะจังหวัดเพชรบูรณ์
๒. พระครูสารวชิราภรณ์	ตำแหน่ง รองเจ้าคณะอำเภอหล่มสัก
๓. พระครูสิริพัชรโสภิต	ตำแหน่ง เจ้าอาวาสวัดศรีสะอาด อำเภอหล่มสัก
๔. นายอุดม เศษโพธิ์	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการ เฉลิมพระเกียรติจังหวัดเพชรบูรณ์
๕. นายชัชวาล โสชู	ตำแหน่ง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซง
๖. นายยงยุทธ เกตุอินทร์	ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซง
๗. นายบัวเรียน เต็มแต้ม	ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านตำบลฝายนาแซง
๘. นายสมศักดิ์ กาลัง	ตำแหน่ง ประชาชนตำบลฝายนาแซง
๙. นางสาวธิลลักษณ์ สายคำทอง	ตำแหน่ง ประชาชนตำบลฝายนาแซง

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีวิธีการสร้างแบบสอบถามและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ การสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยศึกษาตำรา เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แล้วนำมาเป็นกรอบปัจจัยให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา

๓.๓.๒ สร้างแบบสอบถามตามกรอบวิจัยที่กำหนดไว้ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล มีลักษณะเป็นแบบให้เลือกตอบจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ ระดับภาวะผู้นำมากที่สุด ระดับภาวะผู้นำมาก ระดับภาวะผู้นำปานกลางระดับภาวะผู้นำน้อย ระดับภาวะผู้นำน้อยที่สุด จำนวน ๔๐ ข้อ แบ่งออกเป็น ๕ ด้าน มีเกณฑ์การให้น้ำหนักของคะแนนดังนี้

- ๕ หมายถึง มีภาวะผู้นำ มากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีภาวะผู้นำ มาก
 ๓ หมายถึง มีภาวะผู้นำ ปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีภาวะผู้นำ น้อย
 ๑ หมายถึง มีภาวะผู้นำ น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) แบ่งออกเป็น ๔ ด้านดังนี้ ๑. ปัญญาพละ กำลังความรู้หรือความฉลาด ๒. วิริยพละ กำลังแห่งความขยันหมั่นเพียร ๓. อนวัชชพละ กำลังการทำงานโดยสุจริต ๔. สังคหพละ กำลังการสงเคราะห์หรือมนุษยสัมพันธ์

๓.๓.๓ การหาคุณภาพของแบบสอบถาม นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพของแบบสอบถาม

๑. หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องศึกษา ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence:IOC) ผู้วิจัยจะนำข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า ๐.๕ ไปใช้สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามมีจำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

๑. พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา, ดร.

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา
 คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๒. พระครูสิริศิริรักษ์, ดร.

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๓. พระปลัดสมบัติ ฐิติญาโณ, ดร.

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๔. อาจารย์ ดร.อภิชาตญาณโสภา ออบสิน

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ศูนย์บัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๕. พระมหาทองหยอด ธมฺมธโร

ตำแหน่ง ครูสอนปริยัติสามัญ วัดมหาธาตุ (พระอารามหลวง)
จังหวัดเพชรบูรณ์

๒. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงน้ำเต้า อำเภอลำลูกกา จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๓๐ คน แล้วนำมาตรวจหาค่าความเชื่อมั่นเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยมีค่าความเชื่อมั่น คือ ๐.๘๕๗

๓.๓.๔ แบบสัมภาษณ์

๑. ศึกษาวิธีสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และเอกสารการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ตำบลฝายนาแซง อำเภอลำลูกกา จังหวัดเพชรบูรณ์

๒. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล กับประชากรในตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๔๙ ชุด

๓. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑. ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒. ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๓. ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก และการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม เพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสม และนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด นำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และพรรณนา ภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ มาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๙ กำหนดให้อยู่ในเกณฑ์ น้อยที่สุด

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักพุทธธรรมของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฝายนาแซง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้น

สองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Question) วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท นำเสนอเป็นความเรียงประกอบตาราง โดยการแจกแจงความถี่ของผู้ตอบคำถามปลายเปิด